

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

Na prenumerację w Królestwie zliczają się: a) w Warszawie rocznie rs. 12 (złp. 30); b) kwartalnie rs. 3 (złp. 7); c) w prowincji w Królestwie rocznie rs. 4 (złp. 10); d) kwartalnie za kopertami rs. 1 (złp. 2).

Jutro ŚŚ. Franciszki Rz., Cyrylla i Metoda.
Wschód słońca o g. 6 m. 31.—Zach. o g. 5 m. 52.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu N° 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni ciepła 2, wczoraj w poł. ciepła 2.
Wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 8.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

NAJJAŚNIEJSZY PAN w skutku przedstawienia JO. Księcia Namiestnika Królestwa, raczył **NAJJAŚNIEJSZY** udzielić order Św. Stanisława klasy 3ej. prezesowi nadzoru szkół elementarnych wyznania Mojżeszowego w Warszawie, wice prezesowi wydziału Warszawskiego towarzystwa dobroczynności, i prezesowi domu przytulki sierot i ubogich starozakonnych w Warszawie, bankierowi, obywatelowi poczesnemu Mathiasowi Rosen.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, w skutku przedstawienia JO. Księcia Namiestnika Królestwa, **NAJMIŁOŚCIWIEJ** dozwolił raczył przebywającemu w Szwajcjarji wychodźcy polskiemu Izidorowi Jackowskiemu, powrócić do Królestwa Polskiego, na zasadach **NAJWYŻSZEGO** Ukazu z dnia 15 (27) maja 1856 roku.

Rząd gubernjalny warszawski. — Rada administracyjna Królestwa, mając sobie przez komisję rządową przychodów i skarbu przedstawione, że pomimo upływu znacznego przeciągu czasu, niektórzy z mieszkańców Królestwa nie zgłosili się dotąd do odbioru swych należności za dopełnioną w r. 1854 na potrzebę wojska dostawę produktów mianowicie: mąki, krup, koni i łośwa, decyzyją w wypisie z protokołu posiedzenia z dnia 15 (27) stycznia 1857 roku oznajmioną, zezwoliła, aby oznaczony i ogłoszony był termin prekluzyjny na dzień 19 kwietnia (1 maja) 1857 r., do którego wolno będzie zgłaszać się interessentom do odbioru swych należności za powyższe dostawy. W wykonaniu więc reskryptu komisji rządowej przychodów i skarbu z d. 28 stycznia (9 lutego) 1857 roku, podając tę decyzyję do powszechnej wiadomości, rząd gubernjalny warszawski ostrzega interessentów, że tym tylko należności za dostawy kwitami magazynowemi objęte, lub w świadectwach na połowiczną należność wykazane, w podatkach skarbowych przyjęte, lub gotowizną zaspokojone zostaną, którzy się zgłoszą do rządu gubernjalnego z kwitami i do kass powiatowych z świadectwami na połowiczną należność przed dniem 19 kwietnia (1 maja) 1857 roku, od dnia

zaś tego, żadne więcej reklamacje o należności za dostawę produktów dla wojska przyjęte nie będą. — Warszawa dnia 23 lutego (7 marca) 1857 roku. — Gubernator cywilny, radca tajny, *Laszczyński*. — Naczelnik kancelarji, *Haltperl*.

Przegląd Tygodniowy.

Znowuż kometa — Najlepszy sposób wydawania wyroku o końcu świata. — Kto nam tę biedę na kark sprowadził. — Złożenie młyna na akcje. — Kto popuszcza pasa ten chudnie. — Niektóre sposoby zabawy towarzystwa. — Teatra amatorskie — Muzyki amatorskie — Lotorja fantowa i wierszowana. — Galerie obrazów. — Czytelnia bezpłatna.

Co nas tam ziemia już interesuje, teraz z nieba nowin czekać. — Wszyscy feljetoniści francuzcy zajęci obecnie kometa. — Każdy z nich na swój sposób żartuje z tego zjawiska i z germańskiej przepowiedni. — W niektórych salonach, mówi p. Villemot feljetonista z Indépendance Belge, zajmują się kometa i to w bardzo poważny sposób. Członkowie obserwatorium paryzkiego, tym razem wyjątkowo, znajdują się w bardzo świetnym położeniu towarzyskiem. Kiedy się zdarzy szczęśliwa sposobność że p. Babinet albo pan Leverrier, mają być na jakim zebraniu, pani domu obwieszcza zaraz o tem przez post scriptum wszystkim zaproszonym. A czasem kiedy ci panowie *astronmowie majstrzy* niedopiszą, trzeba się zadowolnić i prostemi studentami, którzy jak nam mówiła pewna dama, znają się tylko na małych gwiazdach, bo jeszcze nie są dość wykształceni w swojej sztuce, żeby się wielkimi mogli zajmować. Więc każdy ich się wypytuje, i muszą koniecznie wygłosić swoje zdanie, co sądzą o komecie i końcu świata. W takich razach pan Arago, zwykł był zawsze odpowiadać: — Nie ma strachu, nie będzie żadnego niebezpieczeństwa — a dodawał na ucho jakie-

mu poufnemu przyjacielowi:

— Na optymistycznej opinji nikt nie traci. Jeżeli ziemia nasza wyjdzie z tej próby zdrowo i cała, to moje proroctwo okaże się sprawiedliwym, a w przeciwnym razie nikt mi pewnie w gazetach nie zarzuci kłamstwa.

Co do mnie mam o tej komecie, najdoskonalszą informację i mógłbym wam jej czytelniczy pod wielkim sekretem udzielić, tylko na miłość Boską nie rozgłaszajcie tego bo to sprawa niezmiernie drażliwa. A wiem to wszystko od sklepikarza z przeciwka z którym jestem w chlebowych stosunkach.

— Wie pan kto nam tę całą biedę na kark sprowadził, mówił on wczoraj do mnie. Oto proszę pana piekarze i rzeźnicy, krzywda im że muszą biednym ludziom chleb i mięso taniej sprzedawać, bo jak pan wiesz wzięto się do nich teraz nie żartem. Więc tu krzatali się na różne sposoby, kręcili tu i owdzie. Ale to mądry lud, jak wzięli kręcić, tak zapłacili jakiegoś pana, że napisał w książce że ma być koniec świata, żeby się ludziska bali i nie zwracali uwagi na rzeźników i piekarzy. A to proszę pana drudzy ludzie to tacy źli, że jakby się zmówili, to gotowi na prawdę świat do góry nogami przewrócić.

Owóż komu tu wierzyć, bo z drugiej strony dochodzą nas znów wieści, iż piekarze skarżą się na wielkie uciemnienie, jakiego ze strony młynarzy doznają. O ile nawet wiem, jest mowa o zawiązaniu towarzystwa pomiędzy piekarzami Warszawskimi, którzy myślą zakupić tutaj plac i wystawić na akcje młyn wielki, któryby starczył zapotrzebowaniom wszystkich akcjonariuszów. W każdym razie dobry to pomysł, bo tego rodzaju konkurencja może wyjść na korzyść kupującej publiczności.

NASZE DZIECI.

POWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH.

przez *Autora Kłopotów Starego Komendanta.*

TOM II.

(Ciąg dalszy).

XII.

Przyszła bieda i na mnie, (czytamy w notatkach Żarskiego) pokazała się zaraza na bydło we wsi. Na trzy tygodnie przed Wielką Nocą, padła krowa usoltysa. Popłoch i trwoga między kolonistami, gadają że to z mokrej paszy, której miejscowe łąki dostarczają. Na drugi dzień budzą się rano i słyszą lament u mego sasiada. Kobiety, dzieci, biegają, płaczą; pytam się co takiego, czy kto umarł? — Jałówka zdycha — odpowiada jakiś zafrasowany parobek. Nie wiem dlaczego, ale pobiegłem ku chacie: płacz i rozpaczliwe krzyki zwiększają się, gromadka ludzi otoczyła biedną ofiarę przed sienią, radzą, wrzeszczą, pod-

noszą — daremne usiłowania, bydlę już nie żyje! Trudno sobie wyobrazić, ile tu śmierci takiego bydłęcia obudza: żalów i lamentacji: strata jedynej krowy dla włościanina, jest ogromną klęską, której powetowanie długiego czasu i dłuższej a ciężkiej pracy wymaga. To też spojrzycie na tego zasmuconego chłopka, jak on z załamaniem rękoma, pochyloną głową, stoi nad zwłokami bydłęcia, jak połyka gorzkie łzy przeczuwając biedę, żalując tę którą wychował od małego, która dzieliła z nim jego trudy, żywiła drobną dziatwę. W tym żalu, w tej desperackiej postawie gospodarza, jest coś więcej niż uczucie materialnej straty; jest boleść nad śmiercią dobrodziejki. Wieść o takim wypadku, błyskawicą rozbiega się po wsi i w okolice. Gdzie zdybiesz jaką gromadkę, to gwarzą o zarazie, biadują, radzą, wypytują; pobożniejsi robią składkę na nabożeństwo, a zaręczam modlą się wtedy z taką skrucą, gorącością i zaufaniem, z jakiej zbudowałyby się niejeden miejski niedowiarek. W nieustannej więc obawie, z powodu coraz to nowych strat we wsi, przepędziłem dni kilka. Co chwila zaglądałem do stajenki, opatrywałem moją krowinę, badając z trwoga

czy się nie okazują symptomata choroby. Ale Bóg widać inaczej przeznaczył. W nocy ze środy na czwartek, budzi mnie kobieta donosząc, że krowa coś ryczy bardzo i kręci się po stajence. Zrywam się tedy, biegnę coperdziej i proszę sobie wyobrazić moją rozpacz, gdy ujrzałem rozciągniętą na ziemi bydłę w okropnych męczarniach. Ratuszek wszelki okazał się daremny: biedna siwula, spoglądając miłośniernem okiem na mnie, pieniać się i rzucając, zakończyła swój żywot. Nie dziwiłem się już wtedy załości wieśniaków, bo przyznam łzy stały mi w oczach, ręce opadły, gdy przyszło zakopywać to dobre zwierze, połowę mego majątku, do którego się szczerze przywiązałem i które stanowiło prawdziwą karmicelkę moją. Cały tydzień chodziłem jak nieżywy: upadła nadzieja świetnej gospodarki, nie miałem funduszu na kupno innej, myśl o jakiej bądź zapomodze ani mi w głowie nie powstała, a tymczasem ubytek nabiálu coraz dotkliwszym się stawał. Trudna rada: musiałem pójść za przykładem sasiadów i karmić się dzień w dzień kartoflami z solą, które ciężko, o bardzo ciężko przechodziły przez gardło. Najważniejszym powodem utrapień moich,

— Od pewnego czasu dostrzegać się daje pewien zwrot opinii, który przeważnie wpływać może na rozwinięcie się przemysłu u nas. Kapitaliści nasi zdają się jakoś mniej lękliviymi, i zaczynają miarkować że nie sama tylko pożyczka na hypotekę albo kupno nieruchomości może im korzystać przynieść. Mówią o różnych przedsiębiorstwach. Dotychczas wszelkiego rodzaju akcje były zastraszającymi potworami, a na zasłyszanie o nich, każdy uczciwy kapitalista, uczuwał wstęt i przestrasz, jak gdyby na widok jakiego odrażającego gadu.

Teraz nie żartem zajmują się towarzystwem, które uzyskało od rządu przywilej na budowanie kolei żelaznych, i nie jeden powiada sobie: „a wartoby spróbować i kupić sobie jedną albo dwie akcje, wszak to nie wiele kosztuje, a może przynieść zysk.“

Przyznam się szczerze że nie rozumiem krzyków i wyrzekań tych ludzi którzy pragną, żebyśmy tak jak zawsze było dotąd, pracowali tylko na zapełnienie kieszeni cudzoziemcom. Dotychczas w przemyśle i handlu ciągle obcej tylko potrzebowaliśmy pomocy, obcy się naszym kosztem wzbogacali, nagromadzając w swoich rękach kapitały, całą możność materialną kraju. A my byliśmy podobni do mandarynów chińskich, dla których służący przeżuwają potrawy, żeby im tej nawet roboty oszczędzić. Więc też przybywało do nas to tylko co już francuz albo niemiec przeżuł na dobre, wprawdzie, mieliśmy przeto mniej pracy ale i korzyści żadnej. A teraz kiedy się okazuje jakaś zbawienna dążność, kiedy powoli znikają przesady, kiedy zaczynamy się jak owe dziecko dotychczas niedołęzne wydobywać z pasków i pragniemy chodzić o własnych siłach, znajdujemy na drodze naszej jakichś kapłanów Znicza lenistwa i opieszałości, którzy nam wyrzucają, że zaniedbujemy błogich tradycji przez królów Sasów wpojonych w naród. Dobra to jest rzecz popuszczać ciągle pasa, ale trzeba umieć zarobić naprzód na ten pas.

A u nas właśnie taki fizjologiczny zdarzył się wypadek, że my popuszczając ciągle pasa schudliśmy potężnie. Teraz wypadło by się odpaść kiedy czas po temu.

Bale ustąpiły miejsca rautom, na których nie wynaleziono jeszcze dotychczas sposobu zabawy wszystkich gości bez udawania się do nadzwyczajnych środków. Takimi nadzwyczajnymi środkami są gra w karty, muzyka czyli koncerty amatorskie, gry tak zwane niewinne i nareszcie teatr amatorski. Ten ostatni środek jak stara gwardja Napoleńska daje

było to przykre rozchwianie się projektu sprowadzenia matki. Z oszczędzonych przez zimę pieniędzy za naukę chłopaków, musiałem teraz wydatkować na życie, a z wiosną na zasiewy i inne roboty w polu, których własnymi siłami skutecznic bym nie mógł. Biedziłem się tą myślą długo, aż wreszcie postanowiłem wejść w spółkę z Maciejem do roboty półkoszków.

— Narobi to ta panicz narobi — odezwał się kiedyś wystąpił z tą propozycją. — Tak na zabawkę to paniczowi idzie, ale jakby przyszło na prawdę, palce będą boleć!

— Cóż robić mój Macieju, widzicie że krowę chciałbym sobie kupić, a pieniędzy nie mam.

— I na półkoszkach panicz dużo nie zarobi; dawnoć ja tem praktykuję, a wielgich rzeczy nie mam...

— Co bądź, to zawsze przybędzie mój Macieju; wieczorami nie mam co robić, przyjdę do was i jak się weźmę, pójdzie jako tako...

— Ha, niech i tak będzie! Ale mój paniczu potrzebna wam to taka ciężka praca, nie lepiej to było siedzieć w mieście i pisać...

— Wszystko jedno; miałem wprawdzie

się użyć tylko wtenczas kiedy trzeba stanowcze otrzymać zwycięstwo. Słyszeliśmy że w wielu miejscach, podobne teatra amatorskie przygotowują się na wielką skalę. U hrabiów Uruskich wybrano już trzy sztuczki francuzkie, rozdano role, i nawet próby mają się wkrótce rozpocząć.

Winnem miejscu obrabiają Fredrę, winnem znów Korzemowskiego, słowem zdziesięć teatrów amatorskich szykuje się na dobre. To te o których wiemy, ale odbywają się znów przygotowania in partibus, w gronie familijnem, bez dekoracji i kostiumów, a idzie tylko o to żeby każdy przedeklamował swoją rolę. Najwięcej na tém cierpią panowie artyści naszych teatrów, z których każdy jest uproszony przez znajomych, żeby assistował jakiej próbie.

Muzykalnych tu wzorów takoz nie brak. Już to jest przeznaczeniem naszym, że każdego roku w poście musimy przyklaskiwać kilkunastu nowowystępującym pannom, które się wdzierając przebojem na wyżyny fortepianowej i wokalnej sztuki, kaleczą Szopena, mordują Szuberta, a Moniuszkę odsadzają od czci i od wiary. Słychać że panowie kompozytorowie muzyczni mają podać petycje do własnych respective rządów, żeby niepoświęconym nie wolno było odgrywać i odśpiewywać ich utworów, bo to jest prawdziwe nieposzanowanie cudzej własności. Wszakże kodex zabrania czynów uwłaczających dobrej sławie kogoś. A o ileż cierpi dobra sława autorów tych wszystkich dzieł muzycznych, które panowie amatorzy i amatorki podają nam zmienione do niepoznania tak że nieraz klasyczna katarynka daleko lepsze i jaśniejsze da nam wyobrazenie o rzeczy.

Za to dowcipnym jest bardzo pomysł loterii fantowej, która dziś wieczorem ma się odbyć u pani Pr**. Każdy z gości zaproszonych na tę loteryję, ma dostarczyć jeden albo kilka fantów, a do każdego fantu ma być dołączony jakiś wierszyk, dowcip, koncept, stosownie do użytku, na jaki fant jest przeznaczony. Wszystkie fanty i wiersze oddawane są bezimiennie, potem zaraz na miejscu urządzi się loteryja, wykupują się bilety, odbywa się ciągnięcie, i wiersze odczytują się na głos. Stanowi to nieprzebrany materiał do zabawy, bo nieraz wydarzają się bardzo dowcipne określenia lub alluzje, a sąd wydawany bezwarunkowo jest bezstronny, bo zgromadzeni goście nie wiedzą kogo chwalać lub ganiać. Dochód ze sprzedaży biletów przeznacza się na cele dobroczynne, a wszystkie bilety wygrywają. Taką tylko lo-

więcej, to więcej się potrzebowało; wiercie mi Macieju, że tu mi jest dobrze.

Zabrałem się więc do owych półkoszków, i choć na trzeci dzień palce dobrze popuchły, ja nie zważałem na to, a robiłem z całą energją. Przeplatając wiklinę, gawędziłem zawsze ze starym Maciejem: ja mu opowiadałem rozmaite anegdotki z historii świętej, tłumacząc zjawiska natury, objaśniam ruchy planet, on się wypytuje, zaprzecza, i za każdym razem uważam więcej mię ceni, więcej oszczędza, perswadując że to nie dla mnie takie życie.

Od tego do tego, przyszła raz gawędka na wyroby koszykarskie.

— Wie jegomość co — mówi Maciej — a choćby też jegomość spróbował koszyki. Mój chłopak będzie oskrobywał wiklinę, a zawsze taki za koszyk, i złoty isześć czeskich się weźmie.

Uderzyła mię ta uwaga starego Macieja, i w tej chwili przyszły na myśl wyroby, które po ulicach Warszawy roznoszą. Otworzyłem się więc z tym projektem mojemu gospodarzowi, i zaraz nazajutrz próbowałem wystawić poręczowe krzesło... Przerabiając, poprawiając, ucinając, skończyłem przecie tę pier-

terję pojmujemy, bo w ogóle trudno pochwalać owe przypadkowe zarobki a pewne straty, na które się publiczność tak chciwie rzuca. Jest to wadą ludzkości że lubi zarobek bez pracy, i dla tego tak często oszukuje się na tém.

Jeżeli korzyść publiczna u nas chuda jest jeszcze dotąd, to chyba jej własna tylko w tém wina bo nie brak myślących o niej. Niedawno naprzykład otwartą została galerja obrazów, gdzie za pomierną cenę 30 kop. można się przypatrzeć różnym arcydziełom Europejskim w najdokładniejszych kopjach z dziesiątej ręki. Tego rodzaju arcydzieł nie brak u nas; kilka z nich widzieliśmy na Wołowej ulicy, wystawionych przed sklepem handlarza od starzyzny, który ani grosza nie żądał za obejrzenie owych buraczkowych aniołków i pomarańczowego nieba.

Lekkie nieusposobienie pana Dobrskiego przerwało na kilka dni przedstawienia *Żydówki*, ciągle z nieustającym zapalem przez publiczność przyjmowane. W tych dniach w odcinku gazety Codziennęj, czytaliśmy rozbiór krytyczny tej opery, zalecający się bardzo zdrowym sądem, a gładkim i przystępnym sposobem pisania. Autorem tego artykułu jest p. Jaroński młody uzdolniony muzyk.

Wyszło niedawno bardzo ciekawe ogłoszenie. Pan Rafalski księgarz daje znać komu o tem wiedzieć należy, iż założył w księgarni swojej *czytelnię bezpłatną*. — W samęj też istocie, każdy ze zgłaszających się może brać u pana Rafalskiego według wyboru wszelkie najnowsze dzieła tak polskie jak i francuzkie *bezpłatnie*, za złożeniem jednego rubla srebrem przedpłaty na miesiąc. Wam się zdaje dziwną może owa bezpłatność za którą trzeba rubla srebrem płacić, a tak jest w istocie. Tylko to się nadmienia, że po trzech miesiącach abonujący może sobie wybrać w księgarni pana Rafalskiego, książek na własność za trzy ruble, które już z góry uiścił. Pomysł niezły, bo i księgarz i publiczność zyskują na tem, a każda nowość wabi do siebie. Pragnęlibyśmy tylko, żeby owa czytelnia nie składała się z samych tylko powieści i lekkich utworów, jak to ma miejsce we wszystkich prawie zakładach podobnego rodzaju istniejących w Warszawie, w których dzieł poważnej treści, historycznych, fizycznych lub też ściśle naukowych nie ma w katalogu. A jednak w braku bibliotek z którychby czerpać można, na wypożyczenie dzieł podobnego rodzaju wieleby było żądań, bo nie każdy jest w możności kupić je sobie na własność. Dla tych co chcą się bawić otwarte

wszą robotę, i choć wszyscy unosili się nad nią, ja jednak caluteczka noc przemyślałem nad różnemi ulepszeniami. — Jakoż po kilku dniach niezmordowanej pracy, uważałem mój fotel nie wyglądał już tak niezgrabnie jak pierwszy, to zachęciło mię na przyszłość, i w tydzień ukończyłem dwa takie krzesła ze stoliczkiem. Maciej kupił mi farby w Pacanowie, pomalowałem je na czarno, a gdy wróciwszy z targu Maciejowa, oddała za nie sześć złotych, radość moja nie mogła z niczem iść w porównanie. Odtąd przeniosłem już fabrykę do siebie, urządziłem zapas wikliny, i każdego wieczora do północy prawie, siedziałem przy świetle łuczywa wyrabiając coraz to nowsze i zgrabniejsze sprzęty.

Odbyt miałem niesłychany: nowość bawiła kupujących, a przy takim powodzeniu i zapale z jakim pracowałem, i z jakim rozkupywano to wszystko, byłem pewny, że z wiosną moja stajenka pusta nie będzie...

W pierwszy dzień po świętach Wielkanocnych, dla odpędzenia coraz to bardziej wkradającej się do serca tęsknoty, po obiedzie

